

Tijd rijp voor gecontroleerde effectstudies naar EMDR bij volwassenen met een verstandelijke beperking en PTSS

Tekst: **Liesbeth Mevissen**

Volwassenen met een verstandelijke beperking (VB) hebben een verhoogd risico op de ontwikkeling van PTSS. Over deze doelgroep zijn er vanaf de ontdekking van EMDR in 1987 tot nu zes *peer-reviewed* publicaties gevonden met in totaal veertien gevalbeschrijvingen over de toepassing van EMDR (zie Kader). Dat is relatief veel, want op het terrein van de cognitieve gedragstherapie is dat aantal fors minder (zes) en betreft het alleen volwassenen.

Auteurs	N	Niveau
Mevissen, Lievegoed, & de Jongh, 2012	2	Ernstige VB
Mevissen, Lievegoed, Seubert, & de Jongh, 2011a	2	Matige VB
Barol & Seubert, 2010	6	Lichte, matige & ernstige VB
Dilly, 2014	1	Lichte VB
Mevissen, Lievegoed, & de Jongh, 2011b	2	Lichte, en licht tot matige VB
Barrocliff & Evans, 2015	1	Matige tot ernstige VB

Jowett et al. (2016) concluderen uit de gevalbeschrijvingen dat volwassenen met een VB die lijden aan PTSS, ongeacht de ernst van de beperking, een EMDR-behandeling kunnen verdragen en dat de PTSS-klachten afnemen na de behandeling. Bij *follow-up* contacten bleken de resultaten nog steeds aanwezig. EMDR kan volgens de auteurs dan ook gekwalificeerd worden als een waardevolle behandelingsmethode voor deze kwetsbare doelgroep.

Uit de gevalbeschrijvingen destilleren de auteurs de volgende aanbevelingen:

- Overweeg bij deze doelgroep het EMDR-protocol voor kinderen te gebruiken en bij patiënten met een lage ontwikkelingsleeftijd de verhalenmethode.
- Ondersteun de communicatie tijdens de behandeling met concrete, visuele hulpmiddelen.
- Realiseer je dat gedragsproblemen, prikkelbaarheid of agressie evenals gedragsveranderingen potentiële indicatoren zijn voor traumatisering.
- Bedenk dat pestervaringen en sterfgevallen een traumatiserend effect kunnen hebben.
- Voor patiënten met een korte spanningsboog kan het nodig zijn om de sessies in te korten.

De auteurs achten de tijd rijp voor gerandomiseerde gecontroleerde studies om het effect van EMDR bij deze doelgroep aan te tonen, waarbij eerst nog aan de volgende voorwaarden moet worden voldaan:

- De ontwikkeling van een valide en betrouwbaar diagnostisch instrument om PTSS volgens de DSM-5 te kunnen vaststellen.
- De ontwikkeling van een instrument om de traumageschiedenis op een gestandaardiseerde wijze in kaart te brengen en zicht te krijgen op de samenhang tussen klachten en gebeurtenissen bij mensen met een VB.
- Standaardisatie van de behandeling bij deze doelgroep waarbij helder is in welke opzichten het standaard EMDR-protocol is aangepast op de VB.

Het goede nieuws is dat een gecontroleerd onderzoek naar het effect van EMDR in de behandeling van PTSS bij volwassenen met een lichte VB of zwakbegaafdheid inmiddels wordt uitgevoerd. De hoofdonderzoeker van deze studie is Inge Verhagen.

Mail de auteur voor literatuur:
liesbeth.mevissen@ggzfriesland.nl